

PETROL

PETROL TRGOVINA LJUBLJANA
ZEMELJSKI PLIN LJUBLJANA
TRANSPORT ILIRSKA BISTRICA
RAFINERIJA MARIBOR
GOSTINSTVO LJUBLJANA
NAFTA LENDAVALA
PINUS RAČE

9

September
1990
Leto XXIX

GLASILO DELAVCEV PETROLA

NOVE CENE NOVE CENE NOVE CENE NOVE CENE

Z nastopom krize v Perzijskem zalivu so od začetka avgusta v svetu poskočile cene surove nafte in naftnih derivatov. Ta sprememba je vplivala tudi na pogoje za nabavo nafte in derivatov za naše potrebe – predvsem pri nabavi surove nafte, ki smo jo letos prvič sami uvažali in dali predelovati v jugoslovanske rafinerije. Pred začetkom krize je stal sodček surove nafte povprečno 15, 16 dolarjev, po nastopu krize pa je cena narasla na 31 dolarjev. Nato se je nekaj časa nižala, danes (10. septembra) pa je ponovno zrasla in dosegla skoraj 31 dolarjev za sodček.

Naftne firme po svetu so na povišane cene surove nafte dokaj naglo reagirale in dvignile cene naftnih derivatov. Tako stane zdaj v Avstriji liter bencina super 11,20 šilinga, medtem ko je stal ob začetku krize 8,80 šilinga. V jugoslovanskem sistemu so cene naftnih derivatov pod državnim nadzorom, zato jih sami nismo mogli spremeniti, ampak smo lahko le opozarjali Zvezni izvršni svet, da se celotno jugoslovansko naftno gospodarstvo nahaja pred novim izbruhom izgub, če se cene ne bodo spremenile. Prvo zahtevo smo poslali Zveznemu izvršnemu svetu že 9. avgusta, vendar so cene spremenili šele prvega septembra, vendar spet niso odgovarjale dejanskemu stanju. Iz bojazni, da bi povečane cene naftnih de-

riyatov preveč vplivale na inflacijska gibanja, je Zvezni izvršni svet ob upoštevanju osnovnih izhodišč dovolil spremembo cen na osnovi izračuna, v katerem je upošteval, da stane sodček surove nafte 25 dolarjev. Toda cena soda nafte je bila tedaj ob tem izračunu za 4 do 5 dolarjev višja, danes pa znaša razlika že 6 dolarjev pri sodčku. Vse te negativne razlike bodo pognale rafinerije v nove izgube in po zadnjih informacijah, ki jih imamo, rafinerije resno razmišljajo, da bi ustavile proizvodnjo. To pa bi pomenilo, da bi tržišče ostalo brez naftnih derivatov.

Rafinerije so se o takem koraku že pogovarjale, v tem tednu (od 10. do 15. septembra) pa pričakujemo sestanek v Zveznem izvršnem svetu, na katerem naj bi se dogovorili o nadaljnjih aktivnostih, s katerimi bi preprečili ustavitve proizvodnje v rafinerijah.

Kaj pa je dobila trgovina s spremembo cene?

Trgovina je dobila višjo maržo, in znaša povprečno okrog 16 odstotkov od rafinerijske cene za glavne derivate, ki jih imamo v svojem prodajnem programu. Tudi trgovina ni zadovoljna s tako spremembo, ker so stroški njenega poslovanja v tem obdobju bolj narasli kakor marža. Zato se bomo v prihodnje še naprej zavzemali za višjo maržo oziroma smo pri-

pravili in izdelali tržne kriterije, ki smo jih poslali Zveznemu izvršnemu svetu v odobritev, in zdaj pričakujemo, da jih bo potrdil. Na tej osnovi bomo lahko oblikovali cene v skladu z gibanji stroškov, ki vplivajo na rezultate poslovanja.

Kaj lahko pričakujemo v obdobju, ki je pred nami? Pričakujemo, da bodo cene surove nafte in derivatov ostale na tej višini, ker se razmere v Zalivu v kratkem času verjetno ne bodo spremenile. Zato zahtevamo, da Zvezni izvršni svet upošteva vse okoliščine, ki nastajajo zaradi povišanih cen surove nafte na mednarodnem tržišču in dovoli ustrezno povečanje cen derivatov. Mi se bomo pa trudili, da bomo v okviru svoje pristojnosti zagotovili slovenskemu tržišču dovolj naftnih derivatov. Vendar ne na lastno škodo, ampak v okviru nabavnih cen, ki jih bomo morali obračunati v prodajne cene, ki bodo rezultat razmerij, kakršna bomo dosegli pri nabavi naftnih derivatov.

V Sloveniji smo pri republiškem Izvršnem svetu sprožili pobudo – če Zvezni izvršni svet ne bi priznal cen – da se v okviru republiške vlade dogovorimo, kako je možno razrešiti vzel povečanih stroškov nabave, s tem da bi jih priznali v prodajni ceni.

V Sloveniji smo v prvem septembrskem tednu dva-

krat dvignili cene. Najprej na osnovi odloka Zveznega izvršnega sveta, v katerem je priznal skoraj celotno zahtevano povečanje deleža za ceste v maloprodajni ceni. Z odlokom republiškega Izvršnega sveta je pa pripravljena sprememba, s katero je zahtevani delež upoštevan v maloprodajni ceni. Tako je v zadnjem povečanju, kivelja do 10. septembra, upoštevanih tudi 30 par kot prispevek za ceste. Kako so v tem pogledu ravnali v drugih republikah, še ne vemo, vendar se bodo najbrž povsod enako odločili kakor v Sloveniji.

Ker so kupci pogosto pripominjali, da se cena na samopostrežnih bencinskih servisih ne razlikuje od cene na servisih s klasično prodajo, smo v Petrolu sklenili, da bomo za 10 par pri litru znižali cene derivatov, ki jih prodajamo na samopostrežnih servisih. S tem pa sledimo tudi usmeritvam v drugih zahodnih državah. Slišali smo, da je enako ravnala tudi zagrebška Ina, in znižala cene na svojih samopostrežnih bencinskih servisih.

V naši republiki smo se odločili še za drugo znižanje oziroma za manjše povišanje cen. Slovenska vlada je pri neosvinčenem bencinu znižala delež za ceste, in s tem pripomogla k nižji ceni tega goriva.

F. P.

Lendavska Nafta na novi poti?

Ko smo v prejšnji številki sporočili vest, da so v lendavski Nafti izbrali za novega direktorja dipl. ing. Miloša OŠLAJA, smo obljubili, da bomo kmalu objavili razgovor z njim. Danes izpolnjujemo dano besedo.

Kaj ste prevzeli, ko ste postali direktor Nafta?

Dediščina je slaba. Finančni in likvidnostni položaj je težak, prebijamo se iz dneva v dan, in imamo neustrezno organizacijo. Zato bo prva naloga, da uredimo organizacijo in jo prilagodimo zahtevam današnjega gospodarskega položaja in trženja ter rešimo kadrovske situacije.

Zdaj ste omenili najbolj boleč problem, kadrovske vprašanje. Ing. Bratkovič je naletel na hude reakcije, ko je v svojem načrtu za ureditev Nafta napisal, da bo določeno število ljudi moralo zapustiti delovna mesta.

sti, da nimamo velikega aparata, ki danes pomeni samo še balast. Zato balast za proizvodno enoto, ker ga ne morejo plačati. Lastna cena je previsoka.

Kadrovska politika v zadnjem letu je pomenila zmanjšanje števila ljudi pod kakršnokoli ceno. Poskušati se je treba »znebiti« ljudi, ki podjetju ne prispevajo dovolj, in zadržati tiste, ki prispevajo več, ali znajo nekaj dati in so pripravljeni to storiti. To pomeni, da ne smemo v plačah imeti take restrikcije, da nam ljudje odhajajo v druga podjetja. Vendar se zdaj to dogaja.

Kakšne naloge vas čakajo pa na proizvodnem področju?

Izredno sem vesel in prijetno presenečen, da smo se po moji vrnitvi s Kitajske v nekaj dneh uspeli dogovoriti v slovenskem naftnem gospodarstvu o upravičenosti gradnje rafinerije v Lendavi. To verifikacijo imamo v Sloveniji že tako daleč, da so vsi poslovni faktorji zelo zainteresirani, da imamo prostor za razširitev rafinerije – predvsem gre za kvaliteto. Želimo pripraviti kvaliteto za leto 1992, ko se bodo spremenili predpisi – ne širimo področja delovanja. Podajamo se na gravitacijsko področje, ki pri nas obstaja, vendar hočemo doseči kvaliteto, ki je zdaj nimamo, in prepričan sem, da je ne bo dosegla brez dodatnih vlaganj niti Reka niti Sisak. Nam ostaja področje do Celja, do Bjelovara, zanimiva je tudi Avstrija, poskušamo priti na Madžarsko...

»Poskušate« priti. Pa imate realne možnosti?

Z Madžarsko imamo že nekaj aranžmajev. Vendar je problem, kako plasirati večje količine. V tem trenutku ne moremo zagotoviti kvalitete, in ne moremo plasirati večjih količin. Predvsem nam je važno, da rekonstruiramo rafinerijo tako daleč, da zagotovimo kvaliteto za celotno gravitacijsko področje.

Nameravate rafinerijo obnoviti, povečati, ali na novo postaviti?

Smelt je prodal in postavil našo rafinerijo na Kitajskem. S skupnimi močmi smo jo pognali in zdaj lepo dela. Nekoč je bila namenjena našemu področju. Na vprašanje, kaj pomeni razširitev, je odgovor še vedno – kvaliteta, oskrbovanje tržišča, ki ga imamo kot gravitacijsko področje, s

kvalitetnimi artikli, ker se bodo v naslednjih letih standardi bistveno spremenili predvsem z zahtevo po zaščiti okolja. Prav tako tudi osnovna razmerja in brez škode za Ino lahko oskrbujemo slovensko področje. Če rafinerije v Lendavi ne gradimo, je škoda večja, kakor če jo gradimo. Pokrivati želimo predvsem s kvalitetnimi proizvodi, česar zdaj nismo sposobni.

In kaj pomeni to glede naprav?

Gradimo sekundarne procese, hidrotriting, platforming, izomerizacijo.

Na Ino ste močno vezani. Bo povezava ostala, saj najbrž ne bodo preveč navdušeni, če se boste vmešali v njihove posle? Ali se boste bolj približali slovenskemu, ali madžarskemu oziroma avstrijskemu trgu?

To ni slovenska rafinerija, ampak rafinerija za gravitacijsko področje. In gravitacijsko področje, ki ga oskrbujemo, se ne meša z Ininim. Ker to ni slovenska rafinerija, ne moremo reči, da bo Lendava oskrbovala vso Slovenijo, da bo vozila do Kopra. Možno so kompenzacije, Nafta bo vozila do Bjelovara, Reka pa do Ljubljane. To bi bil optimalen model transporta.

Pa bo Ina pripravljena na tako sodelovanje?

Ina ne nasprotuje rafineriji.

Pomembna veja vašega delovanja so raziskave. Denarja zanje niti ni tako malo, saj ga že »bencinski dinar« precej prinese. Ali pa za uspeh zadošča že sam denar?

Ne zadošča. Raziskav nafte in plina na tem področju ni možno pokriti s sredstvi, ki so na razpolago v republiki, ker jih je premalo, in enota RPNP je začela opravljati uslužnostna dela. V Mariboru imamo eno poskusno vrtno, v Dankovcih so vrtnine na ogljikovodike, za katere imamo opremo in izkušene kadre. Počasi se usmerjamo v to dejavnost, da bi hkrati raziskali nafto in plin, vzdrževali donosno polje, pogovarjamo se o skladiščenju plina in vrtnanju kot uslužnostni dejavnosti.

Izven meja Slovenije ali tudi v tujini?

Zaenkrat nimamo take opreme, da bi mogli v tujino. Lahko organiziramo delo, ki bi ga izvajal nekdo drug, vendar doma imamo področje Pomurja, Slovenskih goric, stari del, ki je še potencialno pozitiven, da ga raziščemo do konca.

Kam bi bilo pa usmerjeno delo za druge? V vrtnanja?

V tem trenutku je naš optimum 1300, 1500 m, a lahko se zelo hitro usposobimo za globlja vrtnanja. Vedno pa je problem, kje plasirati usluge. Zdaj se pripravljamo, da do konca raziščemo severovzhodno Slovenijo, da izvršimo usluge, da poskušamo dobiti material iz zemlje in konsolidirati vrtnine, ki so bile včasih predrage. Zdaj je cena nafte, derivatov in plina višja in so tudi te vrtnine zanimive. Predvsem pa mislimo, da je perspektiva v sodelovanju s Petrolom v tem, da se odločimo za skladiščenje plina in dobavo Petišovskega plina v plinovodni sistem.

Kako daleč pa ste pri tem in kakšne so perspektive?

Prostor je, vprašanje pa je, koliko je finančno zanimivo in koliko je zanimivo skladiščenje. Imamo še neki problem, problem z obratovanjem pozimi in poleti, ki ga moramo uskladiti s plinskim gospodarstvom Slovenije. Predvsem gre za relacijo Petrol-Ina oziroma Petrol-Nafta, kaj narediti, da bi plin lahko plasirali pozimi, ko je nujno potreben za gospodarstvo in gretje, sicer pa bi metanol ne obratoval. Razgovori tečejo, so pa izredno težki in niso še prišli tako daleč, da bi našli skupni jezik.

Kaj pa je največja ovira?

Veliko jih je, največja pa je finančna. Do zdaj se še nismo dogovorili, da bi bil Petrol pripravljen premostiti del skladiščenja plina, ko metanol ne bi obratoval, s tem, da bi ga za tisti del finansiral. Plin bi jemali poleti, naredili zaloge za 3, 4 mesece za metanol, metanol bi se zaustavil in te mesece bi moral pokriti Petrol, kakor da metanol dela, Petrol pa na to še ni pripravljen.

A če Petrol na to ne pristane, se boste pogovarjali drugod?

Mogli bi zadržati proizvodnjo za formalinski del kemije in plasirati proizvode v tujino, vendar je velika težava za plinsko gospodarstvo Slovenije, ker se bo pojavila Nafta kot velik odjemalec tudi pozimi, ko plina ni.

K sodelovanju ste povabili tuje partnerje.

To je del problema, vendar je treba razložiti koncept organizacije Nafta. Dogovarjamo se in še bomo. Omenil sem dve firmi. Smelt je prodal rafinerijo in za nas je bistveno, da smo jo lahko plasirali zunaj, ne glede na finančni učinek. Še vedno računamo na to povezavo in imamo zagotovila, da bo ostala. Za svoje gravitacijsko področje bomo gradili rafinerijo. To pomeni samo-

stojno profitno enoto. Naj se ime-
nuje sestrška firma ali mešana
družba, gre pa za angažiranje
kapitala, tudi tujega. Navezali
smo stike s tujimi partnerji, ki so
voljni vlagati, seveda pod pogo-
jem, da je to mešana, samostojna
firma. Obenem lahko odgovorim
na vprašanje, kaj pomeni to na
relaciji z Ino. V Ini imamo pred-
vsem čvrste zveze z Naftaplinom
in tudi z Ino kot korporacijo
zlasti zato, ker bo organizacija
naftnega gospodarstva še močno
odvisna od države, a Ina ima
nedvomno močan vpliv. Vseh teh
zvez ne bi želeli prekiniti. Vendar
pa, če gre za mešano podjetje,
ima v njem vsak toliko vpliva,
kolikor je vložil. To velja tudi za
Petrol. Petrol je zainteresiran in
upam, da se bomo dobro dogovo-
rili.

Drugo je vprašanje petrokemije, metanolske kemije, to je vprašanje, kam gre razvoj. Sam sem pristaš finalizacije proizvodov. Še vedno imamo bazo in bazno petrokemikalijo metanol. Metanol ima danes nerodno ceno na trgu predvsem zato, ker so države, ki imajo to možnost, na vrtinah postavile proizvodne enote, in cena surovine jim ni pomembna. Na trg pridejo lahko s kakršnokoli ceno, posebno ker gre pogosto za multinacionalke, ki lahko balansirajo. Ni pričakovati, da bi bila v naslednjih dveh, treh letih cenovna razmerja v metanolski kemiji kaj drugačna. Finalizacija bi bila možna. Tu se bomo še pogovarjali, in upam, da se bomo s Petrolom ujeli. Drugi del pa je vprašanje, če se nam splača ohraniti proizvodnjo ali ne. Če se ne splača, bomo del opreme lahko porabili v rafinerijske namene.

Bo to veliko spremenilo
vašo dejavnost?

Če bi šli v to smer, metanola kot baznega dela ne bi bilo več pri nas. Vendar nisem za to, ampak se zavzemam za finalizacijo. To bi pomenilo rafinerijo kot podjetje, prav tako petrokemijo, pa RPNP in Strojne delavnice, nad njimi bi bila krovna konstrukcija. Vse skupaj bi imelo obliko holdinga in to organizacijo želimo speljati do konca leta.

Se boste pri razširitvi dejavnosti odločili še za kaj drugega, ali bo to zadoščalo za dobro življenje?

V naših programih je povsem jasno in finančno ovrednoteno, da je za prvo fazo pridobivanja kvalitetnih naftnih derivatov na našem področju potrebno vložiti približno 46 milijonov dolarjev. Potem bomo začeli z razširitvijo. Zdaj lahko predelamo 650 tisoč ton nafte, v II. fazi je bomo 1 do 1,2 milijona ton. Za I. fazo je

zanimivo tržišče v Spodnji Avstriji in na Madžarskem, kjer lahko derivate plasiramo.

Ali bodo vaši proizvodi kvalitetno sposobni konkurrirati na avstrijskem trgu?

Po rekonstrukciji brez dvoma. A ne samo na avstrijskem, kvaliteta, ki jo pripravljamo, bo svetovna kvaliteta po predpisih leta 1992.

Kaj pri vsem tem, kar pripravljate, mislite na to, da bo leto 1992 nekaj prineslo, po čemer se bomo morali ravna-
ti?

Leto 1992 je morda preveč optimistično, a leta 1993 bi lahko prišli na tržišče z zanimivimi proizvodi in dobili določen profit ter vodili in razširjali proizvodnjo skupaj s tistimi, ki bodo sovlagali v firmo.

Kandidat za novega direktorja mora pripraviti program. Je vse to, o čemer ste mi pripovedovali, vaš program? Je to tisto, za kar ste se odločili, ko ste sklenili, da boste kandidirali za direktorja?

Najprej je bilo zame odločilno prepričanje, da ima Nafta zdravo jedro, da ima dejavnost perspektivo v tem delu Slovenije in da je možno narediti dobro firmo. Nedvomno so novi pogoji trženja ali gospodarjenja prinesli nove prijeme. Absolutno se jih zavedam in glede na to moramo najti modus, kako organizirati Nafto, njene enote, da bi bile profitne. Osebnostno sem si zadal program, da avgusta imenujem ekipo, v kateri so vodilni delavci, ki bo do konca leta speljala reorganizacijo, in ki bi lahko v začetku prihodnjega leta začela zbirati sredstva za reorganizacijo Nafta, ki v današnjem konglomeratu ne more več obstajati.

Vaši načrti so zelo perspektivni. Ali jim bodo sodelavci v vodstvu oziroma delavci na splošno pripravljene slediti, da boste načrte uresničili?

Vprašanje pripravljenosti ali nepripravljenosti je bolj poetično. Danes ga realnost ne dopušča. Morali bodo. Kdor ne bo pripravljen, ne bo našel svojega mesta. Mislim pa, da je realno pričakovati, da bomo v določenem obdobju vse stvari speljali s kadri, ki jih imamo. Kadri so tu in so sposobni, predvsem tehnični, ostalo bomo pokrpali. Povsod je kakšna luknja, povsod kdo manjka, vendar pa bomo lahko stvari uredili, a se bomo morali držati pravila, ki vodi v svetu – profit, in kdor se bo tega držal, bo sodeloval, kdor ne bo mogel, zmogel ali želel, ga bo sredina izločila.

Kaj pa sodelovanje s Petro-
lom?

Nafta izredno ceni sodelovanje s Petrolom in računa na to, da bomo skupaj prosperirali v naftno-plinskem prostoru. Posebej je treba poudariti, da moramo ohraniti zvezo s Smeltom, ker nam lahko nudi ves finančni inženiring in tudi ostalo podporo, ki jo je že nudil pri prodaji na Kitajsko. Naftno-plinskega gospodarstva ne moremo drobiti na 2, 3, 4 firme. Moramo se odločiti, kaj tudi politično, ne samo ekonomsko, pomeni naftno-plinsko gospodarstvo Slovenije, da se lahko zajame kompleks, ki ga skupaj obdelujemo. Prodreti moramo ven, a nedvomno tudi drugi silijo k nam. In če se to dogaja, moramo najti instrumente, da jih bomo obvladovali. Za preprečevanje verjetno ni dovolj časa niti možnosti. Meje so odprte, a tistega, ki bo prišel, moramo biti sposobni obvladati. Zato je bistveno gledati v tem kontekstu, da slovenski prostor obvladujemo v naši stroki v dogovarjanju z 2, 3 organizacijami. Zdaj so najmočnejše relacije Petrol-Nafta in nedvomno so dovolj močne, dovolj pristne, da to zmoremo narediti. Želim samo poudariti, da je treba posebej negovati, potencirati in nadzorovati to, kar se bo v prihodnje dogajalo in bo zelo hitro potekalo. Predvsem zaradi skoka cen, in zaradi dejstva, da tuje firme resno silijo k nam.

Bodo spremenjene cene na svetovnem naftnem trgu zaradi zalivske vojne vplivale na vaše odločitve oziroma na poslovanje?

Nimamo možnosti za spremenjjanje poslovanja, niti nima te možnosti nobena druga proizvodna naftna enota. Jasno je, da se morajo cene uskladiti. Prognoza za ceno nafte je nad 40 dolarjev za sodček, kar je izredno velik skok. To se bo poznalo na trgu, a povsem ga ne bo racionaliziralo. Trgovske firme bodo najbrž izgubile 10 do 15 odstotkov prodaje, ker bodo ljudje štedili. Vendar bomo delali naprej in proizvajali, kolikor bomo mogli. Nakup nafte bo odvisen od trgovcev, koliko bo Petrol sposoben kupiti, koliko bomo mi sposobni plačati. Zelo bistveno pa je, da bi ceno očistili. V njej je mnogo različnih dajatev na predelovalno ceno. Ne moremo plačevati raznih železniških davkov in podobnega. Skupaj s Petrolom se strinjamo, da lahko pokrivamo cestni dinar, morda še del dajatev, vendar so izredno visoke in v cenovni politiki je treba nekaj storiti. V tujini so takoj reagirali na cene, mi za to nimamo instrumentov. Vlada ni povišala cen za predlagani odstotek in to pomeni dodatne izgube za rafinerije.

J. K.

Geistbrunnen direkt

Ker vidite, kaj mi z vami je fagostanje,
in koga; spomnim tudi kuzinske sestre in
osebje, kjer nas imajo in fakčne, ker je nekaj
za hišo kumari, drugi smetilec na sušeni strani
ali in posetki jekosali, na taboru, tudim ako se
med nami tudi drugaini hodi.
Zelo bpo je najina kuzinska oja, tko v kuzin
na katere ste bilko pouosni, pouosni pa ste
in smo lahko na obkono osebi. Pod bratkin
sem se ustrel na enojni, cipalki na kateri
je kumari kuzinske, tudim je bil, dek. pijarica
in ušhien. Je kuzinam kuzinske, pouosni pouosni
sine, sime in kuzinske cipalki. Pod metojim
pa je nastal, maki oja, tudim je ust. hipe in
poistil ne da bi postil, stike vpi in vesel kumari
nagup. Takoj sem se spomnil na taboru, stike
na sušeni strani ali, hipe, tudim oja, cipalki
dogodki, ker meim da le vsi. Pouosni pouosni
in da se drugaini pouosni obkono, pouosni
Vidite vasi, na katere meim obkono, pouosni
maupi
Sep, pozdrav! Dago nit Pod robotnikom, 19. 11.

MARINA V KOPRU JE USPEŠNO STARTALA

Marina v Kopru je praktično končana, pred kratkim so bile urejene delavnice, trgovino pa bodo odprli do konca avgusta. S tem bo investicija zaključena. Poslovanje Marine je nad pričakovanji ugodno, o njej se je že razširil dober glas, predvsem med nemškimi in avstrijskimi gosti, tako da kar hitro postaja to, kar je želela postati – marina z dobrim servisom, tranzitna marina, ki izredno ustreza tujim partnerjem, predvsem tistim, ki se prav tako poklicno ukvarjajo s to dejavnostjo, na primer transporterji, prodajalci raznih evropskih proizvajalcev plovil. Mnogi začnajo prihajati v Marino,

v kateri najdejo hiter in dober servis, prijaznost, poslovnost, kar vseskozi priznavajo s svojimi izjavami in ocenami, tako da so lastniki doslej kljub težavam, ki so jih imeli in jih še imajo, zadovoljni. Obenem upajo, da bo Marina tudi v prihodnje uspešno poslovala v takem obsegu, čeprav je bilo vedno mišljeno, da bo samo sestavni del večje Marine, o kateri se na občini ponovno pogovarjajo z novimi funkcionarji ter pričakujejo, da bo Skupščina v Kopru do oktobra sprejela ustrezen sklep o nadaljevanju postopka, da bi se potem mogli lotiti gradnje skupaj s tujimi partnerji.

HOTEL VEDNO BOLJ ZASEDEN

Po začetnem iskanju trdnih del pod nogami so si v hotelu Špik ustvarili dokaj širok krog gostov. Vrata svojih sejnih dvoran, pa tudi restavracije in sob so odprli raznim seminarjem, simpozijem, kongresom in ostalim podobnim prireditvam.

Te dejavnosti so se lotili kmalu po začetku obratovanja, sprva previdno, zdaj pa že kar širokopotezno, in nekatere organizacije ter podjetja so postali stalni gostje. Med tistimi, ki redno prihajajo, je poleg Petrola treba omeniti Ljubljansko banko in Institut Jožef Stefan, pred nedavnim so imeli SAS kongres, posvečen računalništvu, za katerega so razen hotelskih uslug dali na voljo vso potrebno računalniško in vizualno opremo ter organizirali prevoze. Dogovarjajo se za jezikovne tečaje, Peko bo imel seminar za svoje poslovodje iz vse Jugoslavije, ki se bodo zvrstili v mesecu ali dveh, oktobra nudili zavetje mednarodnemu ekološkemu kongresu Cipra. Zdaj pa »držijo pesti«, da bi mednarodni olimpijski komite dovolil trem deželam organizirati zimske olimpijske igre.

Uprava hotela se dogovarja za posamezne prireditve deloma sama, deloma preko Gospodarske zbornice, v zadnjem času pa sodeluje tudi s Centrom za usposabljanje vodilnih delavcev z Brda.

J. K.

Prva lastovka? Italijanski predstavnik MOK dr. Giorgio di Stefani na ogledu terenov

Oživljanje vrtalne dejavnosti

Nova vrtalna garnitura kmalu na Pobrežju v Mariboru

Nepisano pravilo je, da se zgodovina ponavlja. Frano Žalik pravi v 11. številki Lendavskih zvezkov, da so se na lendavsko-medžimurskem območju, zibelki jugoslovanskega naftnega rudarstva »drug ob drugem srečevali delavci od tu in drugod in različnih narodnosti. Še posebej je bilo in je pomembno sožitje med tukaj živečimi Slovenci, Madžari, Hrvati in drugimi«. V nadaljevanju pripoveduje Štefan Hari, da je število vrtalnih garnitur naraščalo, saj jih je leta 1950 delalo v Petišovcih že 12. Po prekinitvi vrtanja vrtine Pg-4 leta 1963 so raziskave nafte in plina v Nafti Lendava ustavili. Vrtalce, ki so ostali brez dela, so preusmerili v druge dejavnosti.

Tako zgodovina. Danes pa ponovno oživljajo vrtalno dejavnost v Naftinem sektorju. Raziskave nafte in plina. Pred nedavnim so izpopolnili vrtalno-remontno garnituro NGM 1000-30-235-110, namenjeno za delo v globokih vrtinah. Nato so jo preselili v Pobrežje v Mariboru, kjer bodo za gostinsko podjetje Pohorje izvrtali 800 m globoko geotermalno vrtino. Geološko osnovo zanjo so izdelali v Geološkem zavodu v Ljubljani, vse ostale projekte v Nafti.

To vrtanje, ki naj bi ga zaključili v mesecu dni, naj bi pomenilo razširitev dejavnosti tega sektorja in obuditev stare dejavnosti. V času splošne krize, ko tudi Nafti primanjkuje dela, prinaša to delo osvežitev in pomemben napredek v razvoju sektorja RPNP oziroma njegove organizacijske enote Remont, ki je do zdaj opravljala pretežno remontno-vzdrževalna dela starih vrtin. Kompletiranje remontne garniture pomeni torej zaposlitev za delavce te organizacijske enote.

Po besedah Marjana Kraljiča, vodje sektorja, so že dalj časa razmišljali o ponovnem vrtanju. Prvi koraki so bili narejeni v začetku letošnjega leta, ko so na seji kolegija sektorja določili dva strokovnjaka, ki sta pripravljala samo ta projekt. Pravijo, da je

bilo v začetni fazi in s kompletiranjem vrtalno-remontne garniture zelo veliko dela, ki so ga opravili večinoma delavci sektorja. Pri tem je treba omeniti inovativnost tako visokošolskih kakor tudi kvalificiranih delavcev pri reševanju kopice problemov, ki so se pojavili.

Uspešno zaključeno delo je dokaz, da je možno zahteven projekt izvesti tudi brez večjih projektnih teamov in organizacijskih sprememb, ki navadno rodijo pičle rezultate.

V sektorju razmišljajo tudi za naprej. Po zaključenem delu v Mariboru se nameravajo prijaviti na razpis za raziskovalno vrtanje v Dankovcih in Pečarovcih, skupnem raziskovalnem projektu Petrola in Nafta Lendava, ki bo sta na tem območju nadaljevala z raziskavami nafte in plina ter strukturo slojev za morebitno gradnjo podzemeljskega skladišča za zemeljski plin. Če bo za izvajalca raziskovalnega vrtanja na območju Dankovec in Pečarovec izbran ta sektor, ne bo bojazni, da bi primanjkovalo dela.

Š. Prša

RUSKA FEDERACIJA V OPECU?

Ruska federacija bi se bila pripravljena priključiti organizaciji držav izvoznic nafte (Opec), da bi pripomogla h koordinaciji politike in proizvodnje. To je izjavil minister za zunanje ekonomske odnose te največje sovjetske republike Viktor Jarošenko, ki je še dodal, da bi Ruska federacija nastopala najprej kot opazovalka, pozneje pa bi postala članica. Sovjetska zveza je največji svetovni proizvajalec na svetu, Ruska federacija, ki ne želi, da bi Moskva odločala, koliko nafte bo proizvajala posamezna republika, pa pridobi 90 odstotkov celotne količine.

Avto in čisto okolje

Neosvinčen bencin nezadržno prodira tudi k nam. Še pred kratkim je bil nekako »namenjen« le tujcem, sedaj pa se tudi mnogi domači vozniki odločajo za uporabo »nestrupenega goriva«. Tisti lastniki, ki imajo novejša avtomobile z vgrajenimi katalizatorji izpušnih plinov, tako nimajo kaj dosti premišljevati; za njih je uporaba goriva brez svinca obvezna. Kakor je najbrž že vsem znano, katalizatorji ne »prebavljajo« bencina, ki vsebuje svinec. Svinec namreč notranje površine katalizatorja prevleče s tanko plastjo in prepreči osnovno nalogo katalizatorja tj. čiščenje izpušnih plinov. Na tem mestu pa bi bilo vsekakor koristno povedati nekaj besed o katalizatorju, zakaj ga sploh vgrajujemo in kakšna je njegova naloga.

Vse skupaj se je pravzaprav začelo že v zgodnjih sedemdesetih letih v Ameriki, natančneje v Kaliforniji. V njihovih največjih mestih je skokovito naraščalo število avtomobilov, promet je postajal čedalje gostejši, onesnaževanje z izpušnimi plini in z njimi povezani smog pa je presegel vse dovoljene meje. Oblasti so udarile plat zvona in sklenile, da tako ne bo šlo več naprej. Določile so nove dopustne meje za škodljive in strupene pline, ki zapuščajo avtomobilске izpušne cevi. Drastično so zmanjšali dovoljeno vsebnost ogljikovega monoksida, dušikovih oksidov in neizgorelih ogljikovodikov. Proizvajalci avtomobilov so imeli pred seboj dve izbiri:

- izdelati popolnoma nov »čist« motor, ki bi zadovoljil omenjene predpise ali
- v izpušni sistem vgraditi katalizator za čiščenje izpušnih plinov.

Odločili so se za drugo, cenejšo možnost. Tako imenovani tripotni katalizator s pomočjo platine in dodatno oksidacijo vsebnost zgoraj omenjenih strupenih sestavin v izpušnih plinih zniža na predpisane meje.

dodatno je bil potem izpolnjen s t.i. lambda sondo, ki ugotavlja količino strupenih sestavin pred samim katalizatorjem in potem napravi za pripravo zgorevalne zmesi ukaže, naj doda oz. odvzame kisik, ki je potreben za oksidacijo v katalizatorju. Tako izpopolnjene naprave sedaj vgrajujejo v vse novejša avtomobile.

Da pa katalizator svoje delo dejansko lahko opravlja, gorivo – kakor sem že omenil na začetku, ne sme vsebovati svinca.

Sedaj lahko pridemo tudi do ugotovitve, da je odstranitev svinca iz bencina pravzaprav posledica vgradnje katalizatorja in ne njegova domnevna nevarost za okolje. Prav gotovo je svinec eden izmed onesnaževalcev okolja, ni pa edini in največji. Na to se bomo verjetno spomnili pozimi, npr. v Ljubljani ob inverziji, ko bomo imeli meglo, prepojeno z ogljikovim monoksidom, ali ob pogovorih o luknjah v ozonski plasti, ki jih povzročajo dušikovi oksidi.

Iz vsega tega lahko zaključimo, da se je stvari potrebno lotiti v celoti. Kakšno pa je trenutno stanje pri nas?

Imamo bencin z največjo dovoljeno vsebnostjo svinca v Evropi (0,6 g/l), na razpolago je tudi neosvinčen bencin s 95 oktani, nimamo pa avtomobilov s katalizatorji oz. jih nihče ne zahteva. Izjeme so pravzaprav le redki vozniki najnovejših uvoženih vozil z vgrajenimi katalizatorji. Ti trenutno pri nas prispevajo še največ za čisto okolje. Vsaj v Sloveniji sedaj lahko kupujejo neosvinčen bencin ceneje od osvinčenega in zaradi svoje ekološke osveščenosti niso kaznovani, kakor je bilo še nedavno.

Na potezi so sedaj ustrezni upravni organi, ki lahko na pobudo »zelenih« predpišejo najvišje dovoljene vrednosti emisij za ogljikov monoksid, dušikove okside in neizgorele ogljikovodike. Pozabiti ne bi smeli tudi na dieselske motorje, kjer je potrebno omejiti vsebnost trdnih delcev v izpušnih plinih.

Da pa ne bi odkrivali Amerike, bi bilo najbolje prevzeti obstoječe norme, ki že veljajo v zahodni Evropi. To je lahko eden naših boljših prispevkov pri vključevanju v Evropo. Če ne bo šlo drugače, se mora Slovenija kar sama lotiti tega projekta. Naslednji korak je določitev datuma, po katerem bo lahko dobiti samo še avtomobile z vgrajenim katalizatorjem. Tak datum bi bil lahko 1. januar 1992. Po drugi strani pa za prehodno obdobje našim rafinerijam predlagamo, da pri osvinčenem bencinu vsebnost svinca zmanjšajo od 0,6 g/l na 0,15 g/l, pri plinskem in kurilnem olju pa količino žvepla z 1 % na 0,5 %. Vse to seveda draži proizvodnjo goriv, vendar pa bi bil pripravljen marsikdo seči globlje v žep, če bi ta višja cena bencina pomenila manj nevarnosti za zdravje in okolje.

J. Bedenk

Je zmagala razsodnost?

Verjetno je bilo treba podvzeti določene korake, da bi lastniki tovornjakov nehali uporabljati kurilno olje za pogon svojih vozil, in najbrž bi bil najbolj učinkovit strog nadzor na cesti. Nikomur pa ni mogel koristiti sklep, ki ga je Zvezni izvršni svet sprejel spomladi, da oskrbovalne organizacije do jeseni ne smejo

prodajati kurilnega olja.

Če bi ostalo pri prvotni odločitvi, ne bi bili brez goriva samo privatni porabniki (končno poleti nobenemu zdravemu človeku ne škodi umivanje z mrzlo vodo), ampak tudi bolnišnice, otroški vrtci, pekarne in še kdo. Zaradi hudih protestov »od spodaj«, so »zgoraj« spremenili prvotni

sklep in prepovedali le prodajo privatnikom. Pretirano gospodarno za vse strani to ni bilo. Cisterne bi morale poleti počivati, jeseni pa voziti krepko preko normalnega delovnega časa. Kdo bi kril stroške za nadure, ni nihče povedal, sicer pa vemo, prevozniki (beri – Petrol).

Proti koncu avgusta je zma-

gala razsodnost in v skladiščih naftnih derivatov je prodaja spet stekla. Komaj so se vrata odprla, so se zgrnile množice malih porabnikov in videli smo, koliko ljudi se greje ob enem samem »gašperčku«, saj s sodom, dvema, morda tremi res ni možno nahraniti odraslih peči.

KDO JE NAŠ PARTNER

Spomladi, ko sta Petrol in OMV AG podpisala pismo o nameri, smo objavili razgovor z generalnim direktorjem ÖMV, dr. Siegfriedom Meyslom. Zdaj je pred nami podpis pogodbe o gradnji bencinskih servisov in njihovem vodenju, ki ga bo opravljala novoustanovljena skupna firma.

To je priložnost, da natančneje predstavimo Petrolovega partnerja, čeprav bo v zapis v marsičem pomanjkljiv in ne bo povedal vsega, saj je dejavnost ÖMV tako razvejana in obširna, da bi lahko porabili zanjo celo številko časopisa.

ČASI SE SPREMINJAJO

Proti koncu druge svetovne vojne je bilo v vzhodnem delu Avstrije več nemških naftnih podjetij, ki jih je nato prevzela sovjetska zasedbena oblast ter jih vodila pod imenom »Sovjetska naftna uprava v Avstriji«. V upanju, da bo ključna industrija kmalu spet v avstrijskih rokah, in bo pripomogla k obnovi države, so leta 1946 naftno industrijo podražili. Pričakovanja, ki so jih vložili v podraževanje, se niso izpolnila in obrate naftne industrije je do sklenitve državne pogodbe spet vodila sovjetska uprava za nafto. Podpis avstrijske državne pogodbe 15. maja je tudi rojstni dan avstrijske nacionalne naftne industrije. Republika Avstrija je dobila vse naprave naftne industrije in ustanovitve nacionalnega podjetja ni nič več oviralo. Kljub temu so jo morali izvesti po stopnjah. Najprej so postavili javne upravljalce premoženja, ki jim ga je sovjetska naftna uprava izročila avgusta 1955.

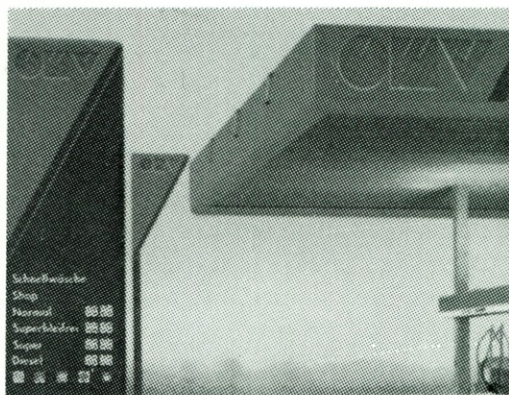
Februarja 1956 so ustanovili avstrijsko naftno družbo, v katero so združili vsa podjetja in ji dali ime »Avstrijska naftna uprava, akcijska dru-

žba (Österreichische Mineral-Ölverwaltung Aktiengesellschaft). Novo podjetje je bilo sprva v javnem upravljanju, že septembra pa so postavili prve redne organe, upravni odbor in nadzorni svet.

Sledilo je obdobje konsolidacije podjetja. Pet zastarelih rafinerij so zaprli in leta 1958 začeli graditi veliko moderno rafinerijo v Schwechatu.

Vsi ti podvigi so zahtevali velika finančna sredstva, in začelo se je pojavljati vse večje nezadovoljstvo, ker v nasprotju s prakso v naftni industriji po svetu, ÖMV ni imela nobenih prodajnih mest. Šele potem, ko so premagali razne težave, so leta 1967 pripojili koncernu ÖMV prodajni firmi Martha in ÖROP. Leta 1968 so s sklepom občnega zbora preimenovali ÖROP v Elan Mineralölvertrieb AG. Ukrep je učinkoval zelo pozitivno, Elan je skupaj z Martha Erdöl GmbH predstavljal udarno in uspešno prodajno organizacijo v okviru ÖMV.

Zaradi izjemnega gospodarskega razvoja v Avstriji pridobivanje nafte in plina v državi ni več zadostovalo za zadovoljevanje vseh potreb in ÖMV je bila prisiljena prenesti svojo dejavnost preko meja. Julija 1967 so bili tako daleč; sklenili so AWP pogodbe. Naslednja pomembna naloga je bila v tem, da zagotovi dodatne količine plina v tujini. ÖMV je bila prva družba v zahodni Evropi, ki je leta 1968 sklenila s Sovjetsko zvezo dolgoročno pogodbo za nakup sovjetskega plina, sama pogodba pa je služila kot vzorec celi vrsti podobnih pogodb, ki so jih pozneje sklepale zahodnoevropske plinske družbe. Sovjetska zveza pa je po vzoru ÖMV pogodbe sklenila vrsto drugih pogodb, med ostalimi tudi z italijansko družbo Snam. Ob tem se je zastavilo vprašanje, kako naj sovjetski plin prepeljejo do Italije. Obstajalo je več teoretičnih možnosti, a končno so se Italijani odločili za pot preko politično in gospodarsko varne Avstrije.

Mnogostrane naloge in aktivnosti ÖMV niso dovoljevale dotedanjega naziva firme »Avstrijska naftna uprava, akcijska družba«. Zlasti v prometu s tujino je prevod »administracija« sprožal povsem napačne zaključke. Zato so na občnem zboru leta 1974 spremenili ime v ÖMV Aktiengesellschaft.

Naftna trgovina ÖMV je bila še pred nekaj leti omejena samo na Avstrijo. Zadovoljili so se z relativno visokim pokrivanjem tržišča z blagom iz svoje moderno opremljene rafinerije v Schwechatu ter z dobrim deležem v prodaji. Prodajali so preko treh prodajnih družb, osredotočenih na domači trg, in več znamk, vendar do zdaj brez lastne znamke, s katero bi lahko doma in v tujini prosto razpolagali in omogočali krepkejši in dolgoročnejši enotni nastop. Temu primerno je bil, in je še vedno ÖMV nastop na trgu bolj zadržan in ni imel zelo jasnega odnosa do konkurence.

Taka prodajna zasnova je bila v luči okolja vse do osemdesetih let povsem utemeljena in smiselna. Devetdeseta leta in njihova neverjetna dinamika pa so potegnili podjetje za seboj in spremenjenim izzivom je treba slediti s spremenjenimi prodajnimi koncepti. In kateri so spremenjeni izzivi?

Največja sprememba v okolju je odpiranje sosednjih trgov. Zahodna Evropa bo gospodarska in morda tudi zunanjepolitična enota. Avstrija se poteguje za članstvo v EG. Integracija v EG pa pomeni na prodajnem področju soočenje s koncentrirano tržno močjo, zastopano v EG, in z naftnimi koncerni, ki bodo v prihodnje še bolj toga vodeni. Za ÖMV je najbolj pomembno odpiranje Vzhoda, ki ima dobro razvito rafinerijsko industrijo in daje možnost za regionalno ekspanzijo. Naslednji vidik, ki ga je treba upoštevati, je v vedno večjih zahtevah kupcev. Sami proizvajajo, čeprav visokokvalitetni, ne zadoščajo več. Potrebna je izjemno dobra postrežba in

profesionalen marketing, da se obdržijo v konkurenci.

Na to spremeno okolje se morajo osredotočiti prodajne smernice, ki so zbrane v petih točkah:

- vpeljava lastne znamke
- razširitev prodaje z avstrijskega na celotno podonavsko področje

- približanje strankam na trgu s kurilnim oljem

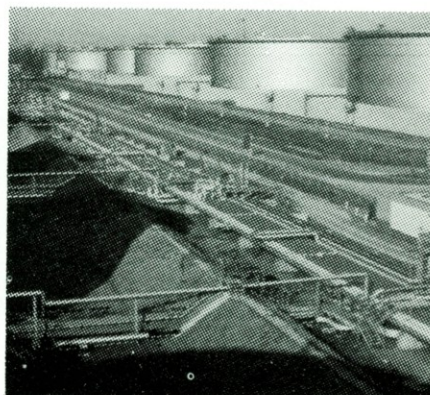
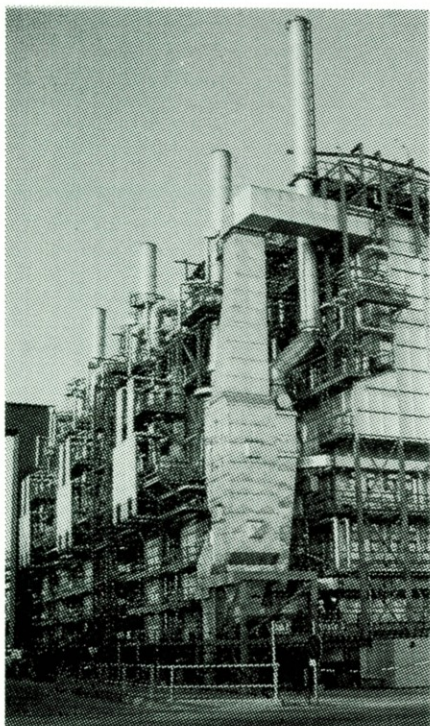
- povečanje učinkovitosti v prodaji

- razvoj iz trgovine v marketingo organizacijo, ki je krepkeje usmerjena h kupcem in konkurenčnosti.

Kaj to pomeni?

Z lastno znamko na bencinskih servisih, z znamko ÖMV, hočejo doseči identiteto v trgovanju z nafto in naprej preko nje. Od vrtine preko naftovoda in rafinerij do avtomobilskih rezervoarjev strank naj veljajo za kvaliteto enako visoki standardi. To pomeni za ÖMV mrežo bencinskih servisov najboljšo lokacijo, najvišjo raven, prvorazredno opremo, prijazno in učinkovito vodstvo, kakor tudi diferenciacijo glede ekološke tehnike, inovacij in pozicioniranja kot integrativnega dela modernega aktivnega življenja. Ta znamka predstavlja tudi osnovno izhodišče za nastop v tujini.

Z državnimi podjetji na Madžarskem, Slovaškem, Češkem ter v Sloveniji se dogovarjajo za joint venture pri gradnji in obratovanju ÖMV bencinskih servisov. Seveda se bodo morali tudi tam izkazati v intenzivni in trdi mednarodni konkurenci, kajti nihče jim ne bo ničesar podaril. Obstaja možnost, da sodelujejo pri gradnji novih, v prihodnost usmerjenih struktur. Če tega zdaj ne bodo storili, bodo zaigrali možnost, da bi postali eden najpomembnejših obratovalcev bencinskih servisov celotnega podonavskega prostora.

Poslovanje na bencinskih servisih pa ne more biti edini interes podjetja. Pomembne spremembe nastajajo tudi v trgovini s kurilnim oljem. Trg za črna kurilna olja se močno krči. Intenzivna neposredna obdelava dolgoročnih odjemalcev, podprta s tehničnim svetovanjem, bo v teh razmerah pogoj za uspeh. Kurilno olje za ogrevanje malih porabnikov ima vedno močnejšo konkurenco v napeljanih nosilcih energije. Kvaliteta, ki jo je možno primerjati s temi nosilci energije – k čemur sodi tudi prijaznost do narave – povezana s klasičnimi marketinškimi instrumenti, predstavlja ponudbo sedanjega trenutka.

Najprej morajo okrepiti prizadevanja za izboljšanje učinkovitosti, ki se začne na tržišču, na primer pri višanju povprečnega prometa na bencinskih servisih.

Najpomembnejša pa je odločna usmeritev k trgu in kupcem. K temu spada že doslej dobro razvito negovanje partnerjev in strank. Pomen človeških odnosov v poslovanju se s tem ne manjša, ampak krepi. Konkurenca bo vedno bolj intenzivna, stranke vse bolj zahtevne, in bodo hotele jasno pozicioniranje svojih poslovnih partnerjev. ÖMV, njeni bencinski servisi, se morajo strankam jasno predstaviti. Cilji morajo biti jasni, opazni, vrednote enotne in razumljive. Vpeljava znamke ÖMV je pomemben korak k željenim dosežkom in prepoznavanju podjetja na trgu.

DOMAČE RAZISKAVE IN PROIZVODNJA

Sedanja organizacijska oblika domače raziskave in proizvodnje (Exploration und Produktion Inland – EPI) je nastala iz najnovejših strateških razmišljanj, kako bi bili kos nalogi ob dramatičnem

dogajanju v mednarodnem naftnem gospodarstvu. EPI naj bi se ukvarjala z iskanjem nafte, vrtanjem, razvojem, proizvodnjo in tudi s pripravo tekočih in plinastih ogljikovodikov na ÖMV raziskovalnem področju v Avstriji. Za učinkovito in finančno ugodno opravljanje nalog je razdeljena na več organizacijskih enot.

Področje raziskav je zadovoljeno za iskanje domačih zalog nafte in plina, ob čemer se srečuje z omejenimi zalogami, tehnično težavnim področjem, visokim pritiskom na uspeh, in ne nazadnje z ekološkimi problemi.

Da bi bilo tveganje čim manjše, so sklenili Farm-Out pogodbo z izkušeno in priznano ameriško firmo Amoco. Skupno raziskovalno področje, ki je pogodbeno last ÖMV, se razteza v Zgornji in Spodnji Avstriji, Štajerski in na Dunaju. Po seizmičnih raziskavah bodo vrtnice poglobili, eventualno proizvodnjo pa razdelili na osnovi konzorcijskih deležev.

Sektor za domačo proizvodnjo je pod pritiskom razvoja naftnih cen in dobiček lahko doseže samo ob nizkih proizvodnih stroških. A če hoče biti kos starim poljem, mora imeti fleksibilne organizacijske oblike. Visoko zavodnjenje, manjšanje zalog in strožje ekološke zahteve pomenijo velik izziv za idejne sposobnosti in pripravljenost na sodelovanje. Inženirske službe pripravljajo pomembno tehnologijo za optimalizacijo projektov celotnega področja. Prilagoditev v Humanressourcen na prihodnji obseg aktivnosti predstavlja v sedanjem položaju ÖMV nemajhen problem. In sicer zato, ker še ni jasno, kakšen bo obseg vrtanja in proizvodnje ÖMV v tujini. Oddelek Vrtanje in obdelava sond nosi v imenu vsakokratnega naročnika – na primer EPI, EPA, GAS – tehnično, stroškovno in administrativno odgovornost za vrtanje in obdelavo sond.

KREPKA PODPORA V TUJINI

Raziskave in proizvodnja v tujini (EPA) se ukvarjajo z iskanjem, razvijanjem in proizvodnjo nafte in plina, pa tudi z nakupom na proizvodnih naftnih in plinskih poljih oziroma pri naftnih firmah v tujini. Zdaj se ukvarja ÖMV z raziskavami v 13 državah, v Kanadi, Veliki Britaniji, Norveški, Danski, Nizozemski, Zvezni republiki Nemčiji, Libiji, Tuniziji, Angoli, Gabonu, Jordaniji, Indoneziji in Male-

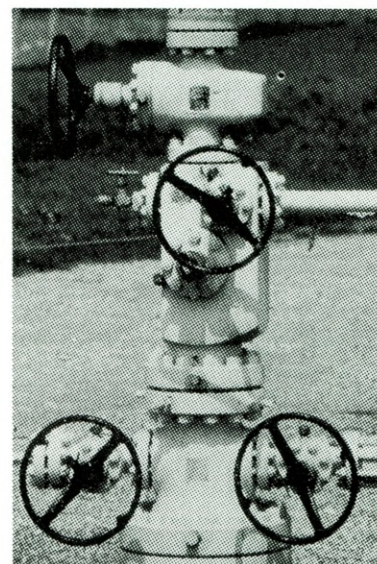
ziji. V dveh državah – Libiji in Kanadi ima lastno proizvodnjo, sicer pa načrpa skupno 1,6 milijona ton letno, od tega 1 milijon ton v Avstriji, 0,53 milijona ton v Libiji in 0,07 milijona ton v Kanadi. Ker je konec februarja 1990 kupila v Kanadi naftna polja, bo poslej pridobivala tam 0,032 milijona ton letno. Poleg tega so marca letos podpisali z Mobilom in Conocom pogodbo za pridobitev določene dela dveh naftnih polj na angleškem Severnem morju, ki bo veljavna, ko se bodo ostali konzorcijski partnerji odpovedali predpravic do nakupa. Če teh pravic ne bodo uresničili, se bo ÖMV proizvodnja povečala za naslednjih 0,65 milijona ton na leto in bo znašala skupno 2,5 milijona ton. S tem bi bil srednjeročni cilj, 30 odstotkov lastne naftne proizvodnje v odnosu do porabe v lastni rafineriji dosežen. Dolgoročno pa bi seveda želeli povečati to količino na 50 odstotkov. Namen tako močnega razširjanja lastnega pridobivanja nafte je v tem, da bi dosegli boljšo finančno uravnovešeno med Upstream in Downstream sektorjem, kar bi pripomoglo, da bi podjetje manj prizadeli razni konjunkturalni cikli in bi lažje obstalo v okrepljeni konkurenci.

Potrebno je poudariti, da bo z mednarodnega stališča obseg obstoječih rezerv nafte in lastne proizvodnje pomemben kriterij za višino in razvoj akcijskega kurza. Za doseganje zastavljenih ciljev v tekočem petletnem načrtu je za raziskave predvidenih po 450 milijonov šilingov letno, za akvizicijo dokazanih rezerv pa 5 milijard šilingov.

V Kanadi, Libiji in Jordaniji vodi ÖMV nekatere naftne obrate, kot operator pa bo v naslednjih mesecih začela delati v Pakistanu. Možnosti, ki se na novo odpirajo na Vzhodu, podrobno analizirajo. Da je ÖMV v tujini lahko zelo uspešna, dokazuje lansko odkritje nafte v norveškem delu Severnega morja (ÖMV – 100-odstotni delež). Polje bo pripravljeno v 2 do 3 letih, nato bodo začeli s proizvodnjo.

ÖMV išče in pridobiva v tujini tudi plin. Sestrška firma v Kanadi proizvaja 125 milijonov m³ na leto, v Veliki Britaniji pa jih bo po letu 1993 150 milijonov m³ na leto, če bodo uspeli z nakupom omenjenih polj. V podjetju menijo, da je razširjanje raziskav in pridobivanja v tujini pomembna razvojna opcija, EPA pa lahko daje zgleden prispevek

k internacionalizaciji in ohranitvi finančne moči družbe.

TRŽIŠČE IN TRANSPORT

Sektor za plin je odgovoren za proizvodnjo in uvoz zemeljskega plina, skladiščenje in transport za domače in tuje stranke. S tem integrira celotno ÖMV trgovanje s plinom. Organizacija je razčlenjena na oddelek za notranji in za zunanji trg ter tehnični obrat. Krajevni servis upravlja infrastrukturo in krajevne postaje, kakor na primer računsko stroko, nakup in kadrovske zadeve.

Ker je potrebno znižati stroške in čim bolj zmanjšati nesodobno delo v izmenah, načrtujejo avtomatizacijo na dveh postajah, prav tako pa tudi pri zbiranju plina in proizvodnji kislega plina. Predvidene investicije bodo opravljene do leta 1994. Že letos začnajo razširjati skladišče v Tharn/Teufelsgrabnu, poleg tega bodo na področju Matzen raziskali nove formacije za dodatne skladiščne potrebe.

Na osnovi študije, ki so jo naredili leta 1989, bodo podvzeli nekaj korakov. V državi nameravajo približati tržišče s pomočjo nadaljnje integracije, to se pravi, sodelovati pri razdeljevanju plina porabnikom z udeležbo pri razdeljevalnih družbah in oskrbi novih velikih kupcev. V tujini želijo internacionalizirati trgovanje s plinom in tranzit.

Plinski trg v Avstriji je tako kakor splošno v zahodni Evropi v ekspanziji. Tudi skozi želje vzhodnih sosedov, ki so delno usmerjeni proti Zahodu, se razvijajo novi impulzi za pridobivanje dodatnih količin plina. In take interese je treba pritegniti pri organizaciji novih transportnih sistemov. Midal projekt, o katerem zdaj največ razpravljajo, je poskus, da bi skupaj z

nemško Wintershall AG specializirani plinovod od severnomorske obale pri Emdnu preko vzhodnega predela ZRN do Megala in naprej do Ludwigshafna. Preko tega plinovoda bi Avstrija lahko transportirala do Megala nove količine plina, kupljene od severnomorskih proizvajalcev. Ker ima ÖMV delež v Megalu, bi bilo možno, da bi pozneje preko tega sistema in WAG dobivali v Avstrijo severnomorski plin.

Ker leži Megal blizu Nemške demokratične republike, obstaja možnost, da bi pošiljali ali dobivali plin iz te smeri.

PREDELAVA IN MARKETING ÖMV RAFINERIJI

Rafinerija Schwechat

je med največjimi in najbolj kompleksnimi rafinerijami v Evropi in do leta 1987 edina, ki je pripadala ÖMV. V njej predelujejo in plemenitijo surovo nafto, ki jo po naftovodu pošiljajo iz Trsta, ali dobavljajo razni proizvajalci. Lahke frakcije za motorne bencine čistijo žvepla in s kemijskimi spremembami dvignejo število oktanov. Z vakuumsko destilacijo ostanka in z razkrajanjem ogljikovodikove verige v crackingu povečajo količino lahkih proizvodov. Srednjim in težkim frakcijam, ki služijo za proizvodnjo visokokvalitetnih kurilnih olj, izločijo poleg svinca tiste parafine, ki pri nizkih temperaturah povzročijo motnje v delovanju kurilnih naprav. Iz vakuumskega ostanka pridobijo visokokvalitetne vrste bitumna. Nenazadnje proizvajajo z etilenskimi napravami etilen in propilen, ki ju v sestrski firmi PCD predelujejo v umetne snovi. Poleg tega izdelujejo še druge petrokemijske proizvode, na primer za gumarsko industrijo.

Rafinerija Schwechat je prva evropska rafinerija, ki je bila opremljena z napravami za odstranjevanje žvepla iz dimnih plinov, s katero čistijo izpušne pline žveplovega ok-

sida. Žveplov oksid pa nato v tako imenovanih Clausovih napravah predelajo v čisto žveplo.

Proizvode rafinerije Schwechat prodajajo preko ÖMV prodajne službe. Multinacionalni koncerni, ki delujejo v Avstriji, imajo z ÖMV pogodbe o predelavi, tako da tudi oni v glavnem oskrbujejo svojo avstrijsko prodajno mrežo s proizvodi rafinerije Schwechat, v kateri je zaposlenih 1600 delavcev.

Rafinerija Burghausen

Pomemben korak na poti k internacionalizaciji je storila ÖMV leta 1987. Pridobila je tedanjo nemško Marathon Petroleum GmbH (danes DMP, Mineralöl Petrochemie GmbH), ki od leta 1962 deluje v Zvezni republiki. DMP ima od leta 1967 v Burghausnu, neposredno ob meji z Avstrijo, petrokemijsko rafinerijo in oskrbuje bližnjo veliko kemijsko industrijo z osnovnimi surovinami. V konfiguraciji naprav je izjemna, ker proizvaja poleg avtomobilskega goriva in težkega kurilnega olja tudi bitumen. Glavni proizvodi DMP so etilen, propilen, kurilno olje EL, diesel in jet. Posebnost je izdelava petrolkoka.

Leta 1989 je ÖMV postavila v Burghausnu naprave za polipropilen, letos jeseni pa bo začela delati naprava za polietilen. Potem petrokemijskih surovin ne bodo več prodajali izključno sosednji kemijski industriji, ampak jih bodo tudi predelovali. Poliolefinске naprave bo upravljala rafinerija Burghausen, proizvode pa bo prodajala PCD.

V DMP, ki je stoodstotno sestrška firma ÖMV AG, je zaposlenih 800 ljudi.

Prodaja naftnih derivatov

V to področje spadata marketing in prodaja naftnih derivatov preko prodajnih poti, bencinskih servisov in trgovine, doma in v tujini. Delo opravlja 1000 delavcev. Na 1200 bencinskih servisih v Avstriji prodajo okrog milijardo litrov goriva.

V glavnem oskrbujejo trg s tremi znamkami:

– znamka ÖMV, ki so jo vpeljali letos poleti, je rezervirana za najbolj opremljene moderne samopostrežne bencinske servise

triji

ÖMV.

pagnie Francaise du Petrole.

V trgovanju na bencinskih servisih so glavne smernice etabliranje znamke ÖMV, dvig kvalitete in prijaznost do kupcev ter povečanje učinkovitosti celotne mreže bencinskih servisov. Naftnih derivatov pa ne prodajajo le preko bencinskih servisov, ampak tudi preko trgovske mreže. Preko področnih poslovalnic pošiljajo diesel goriva in maziva neposredno voznim parkom, delavnicam itd., gradbenikom pa tudi bitumen. Kurilna olja dobavljajo preko lastne decentralizirane trgovske mreže in preko trgovcev z gorivi. Centralno pa razpečujejo letalsko gorivo, LPG in težko kurilno olje. Po trgovinski poti oskrbuje prodajna organizacija ÖMV preko 1500 strank.

Proizvodi ÖMV

Pri varovanju okolja in kvaliteti proizvodov je prevzela ÖMV v Evropi vlogo predtekača. Pri bencinu super je za 80 odstotkov zmanjšala količino svinca. Bencin normal in eurosUPER sta povsem brez njega. Od 1. januarja 1993 bo

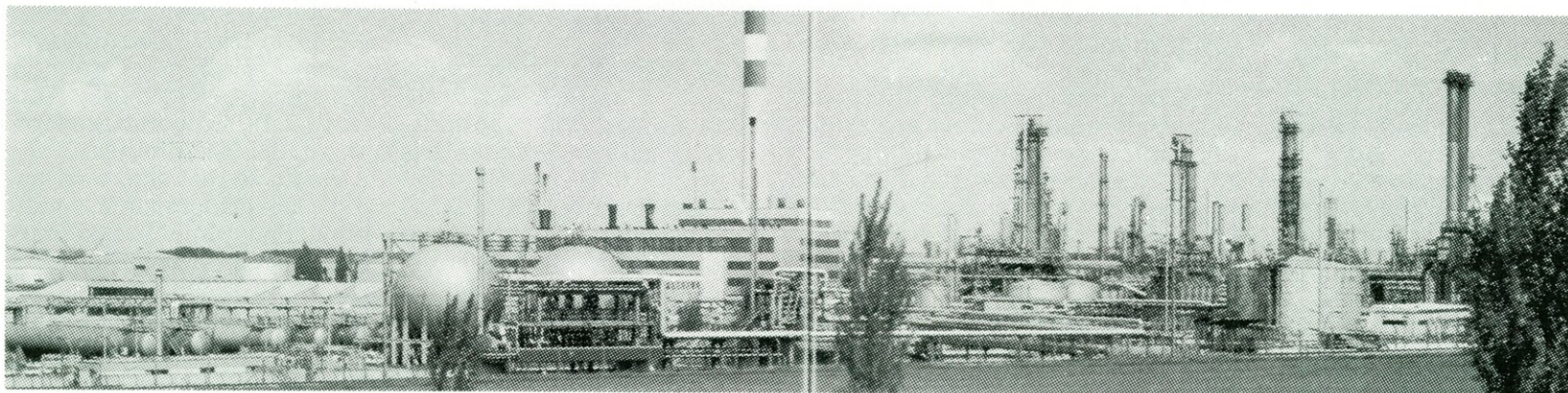
v Avstriji samo še neosvinčen bencin. Od tega datuma bo prodaja osvinčenih bencinov zakonsko prepovedana.

Specialni aditivi v ÖMV bencinih pripomorejo, da ostaja motor čist, dlje teče in ohrani polno moč skozi vso življenjsko dobo. ÖMV dieselsko gorivo je »superdiesel«. S pomočjo njegovih cetanskih števil tečejo motorji mehkeje, lažje vžgejo in po mrzlem startu komaj še proizvajajo tako imenovani beli dim. Paket aditivov, posebej razvit za to gorivo, preprečuje usedline na vbrizgalnih šobah, varuje motor pred korozijo in učinkuje kot penasta zavora pri točenju goriva v vozilo.

Rafineriji ÖMV oskrbujeta letališči Dunaj-Schwechat in München z jetom, posebno skrbno nadzorovanim proizvodom. Tekoči plin je okolju izredno prijazno gorivo. Skoraj vsi avtobusi dunajskega mestnega prometa vozijo s tem gorivom iz rafinerije Schwechat. Tudi pri razvijanju maziv postavljajo varovanje okolja na prvo mesto. A sintetično lahko tekoče olje Elaktiv pripomore k varčevanju z gorivom. Bio-segarol je kot olje za verige motornih žag stoodstotno proizveden iz naravnih surovin.

ÖMV kurilna olja futura EL, lahko Schwechat 2000, srednje, industrijsko in težko kurilno olje, so prirejena gorilnim napravam določenih velikosti, od oljnih peči za posamezne prostore in manjših naprav za centralno ogrevanje do industrijskih ogrevanj in kotlov v elektrarnah. Bitumen proizvajajo iz posebnih vrst surove nafte in ima natančno določene lastnosti. Ko ga pomešajo s specifično kamnino, dobijo asfalt za ceste.

Sodelovanje je razvejano in zgledno

Petrol že nekaj časa sodeluje s francosko firmo Copechim, vendar se nam je šele zdaj ponudila priložnost, da skozi kratek razgovor z vodjo ljubljanske podružnice Mirom BRUMATOM nekaj več povemo o naših poslovnih odnosih.

Čeprav sodelujeta Petrol in Copechim že kar nekaj časa, večina naših delavcev bolj malo ve o vaši firmi.

Copechim je skupina podjetij (na primer Copechim Trading, Copechim Petroleum, Copechim Food, Copechim Chemie, Copechim Gas, N+C Leasing itd.), ki ima sedež v Zugu v Švici. Dejavnost v Evropi je izključno trgovska in poteka preko lastnih podjetij Copechim Hellos, Milano, Paris itd.) in predstavništev (v

Budimpešti, Zürichu, Moskvi, Bukarešti, Sofiji, Londonu itd.). V Jugoslaviji ima Copechim predstavništvo v Zagrebu, po drugih mestih pa šest podružnic. Ljubljanska uspešno posluje že šesto leto.

Glavna dejavnost je poslovanje z nafto in derivati, s petrokemijo in kemijo, energetiko, metalurgijo, finansiranje in tudi široka potrošnja. Vse pa se odvija na relaciji Vzhod-Zahod. In dokaj pomemben – dvajsetodstotni – delež letne francosko-sovjetske blagovne izmenjave poteka prav preko Copechima. S povprečnim letnim prometom 200 milijonov dolarjev je Copechim nedvomno med največjimi jugoslovanskimi zunanjetrgovinskimi partnerji, in na področju jugoslovanske kemije bi težko našli podjetje, s katerim ne posluje.

S Petrolom sodelujete pravzaprav že od vsega začetka.

Že »pred začetkom« smo sodelovali. To pomeni, preden smo odprli ljubljansko podružnico, sta sodelovala Petrol in zagrebško predstavništvo. Opravljali smo kompenzacijske posle, kamor sodi oskrba vse slovenske kemijske industrije z aromati v letu 1985, dodelavne posle, lea-

sing, in sklenili dolgoročno proizvodno kooperacijo za področje energetike in kemije, kamor je vključen pretežni del slovenske kemije. S francoske strani sodelujejo pomembni partnerji, na primer Elf-Aquintaine, CDF Chemie, BP France itd. Na žalost francoski partnerji niso dovolj izkoriščeni. K skupnim poslom spada še izdelava projektov (LPC, terminal v Kopru), reeksport, consulting (telemetrijski sistem za plin v Sloveniji), redno letno oskrbovanje posameznih partnerjev s surovinami, pa tudi občasni posli v zvezi z oskrbo z nafto in derivati, predvsem takrat, ko je imel Petrol težave pri nabavi želenega blaga.

Lahko rečem, da je sodelovanje s Petrolom dokaj razvejano, in več kakor zgledno, ter da smo vse probleme, ki jih prinaša poslovanje, sproti uspešno reševali.

Petrol ima lastno podjetje Petrol trade na Dunaju, ki posluje na istem področju kakor Copechim.

Časi in pogoji za delo so Petrolu narekovali ustanovitve firme Petrol trade in pozneje Cypeta. Tako preko njiju pokriva večji del svojih potreb, kar je povsem logično. Kljub temu pa lahko sodeluje tudi z drugimi partnerji, kar potrjujejo prav naši poslovni odnosi.

V trgovanju Zahoda se je marsikaj spremenilo, pri nas se bomo morali temu šele privaditi.

Preusmerjanje proizvodnje, boljše izkoriščanje proizvodnih kapacitet, uvajanje novih tehnologij in novih tržišč, posredovanje strokovne pomoči svetovnih izvedencev pri reševanju problemov, dodelavni posli v dveh, treh, ali več fazah, sodijo k današnjemu načinu uspešnega sodelovanja in k obvladovanju tržišča.

Slovenija se je znašla v »zanimivem« položaju. Njena omejena suverenost in večja ekonomska neodvisnost zahtevata izjemne napore pri urejanju energetskih problemov. Z rešitvijo energetike pa bo prišla do realnega koncepta za razvoj industrije in gospodarstva ter do razreševanja ekoloških problemov. Glavni dejavnik na tem pod-

ročju je nedvomno Petrol. Energetika ni samo oskrba z nafto in naftnimi derivati, ampak tudi intenzivnejše uvažanje plina, ki je ekološko najugodnejši, urejanje elektro-sistemov, termoelektrarne, preureditev atomske elektrarne, izkoriščanje vetrov itd. Na vseh energetskih področjih je Francija nesporno med svetovnim velesilami in obvladuje vse faze proizvodnje, transport, skladiščenje, distribucijo. Copechim ima na vseh področjih izredno dobre in utečene odnose s francoskimi partnerji, kar lahko izkoristi pri delu v tujini, tudi pri sodelovanju s Petrolom.

DODATNA SREDSTVA ZA POLJE MOKRIN – ZAPAD

Delavski svet Nafta-gasa iz Novega Sada je odobril dodatna sredstva za izpeljavo druge faze investicijskega programa za dogradnjo in rekonstrukcijo sistema za proizvodnjo, separacijo, pripravo, prevoz in merjenje nafte in plina na naftno-plinskem polju Mokrin – zapad. Gre za 9,8 milijona dinarjev, kolikor je potrebno za zaključek del pri drugi fazi, potreben pa je bil zato, ker je denarju, ki so ga dobili lani, inflacija zmanjšala vrednost.

DOBRI PROIZVODNI REZULTATI

Novosadski Nafta-gas je v prvih sedmih mesecih letošnjega leta načrpal 618 tisoč ton surove nafte, kar je za 4,5 odstotka nad planom za to obdobje.

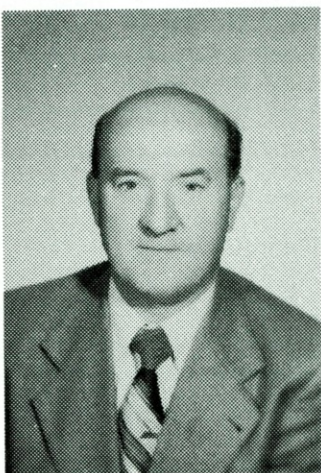
V tem obdobju so vojvodinski naftaši proizvedli 394 milijonov kubikov plina, kar je za 4,4 odstotka več, kakor je bilo predvideno v planu.

NOVI REZERVOARJI V OMIŠLJU

V okviru rezervoarskega terminala jugoslovanskega naftovoda v Omišlju na otoku Krku gradijo delavci Montmontaže dva rezervoarja po 10 tisoč kubikov za nafto in naftne derivate. Po besedah predstavnika Montmontaže bosta rezervoarja zgrajena do roka, kar pomeni, da ju bodo lahko napolnili v letošnjem novembru.

V SLOVO

V vročih poletnih dneh smo se na pokopališču v Murski Soboti poslovili od svojega sodelavca Štefana TEMLI-NA.

V naše vrste se je vključil leta 1970 kot prodajalec na bencinskem servisu v Murski Soboti. Svoje delo je opravljal z veseljem in v zadovoljstvo vseh, ki smo ga osebno poznali ali se srečevali z njim kot kupci. Vedno je bil razpoložen in pripravljen pomagati ali svetovati.

Poslej bo priljubljeni sodelavec živel samo še v našem spominu.

**Sodelavci iz TOE
Murska Sobota**

ZAHVALA

Ob smrti moje drage mame Ivane GRADIŠEK se sodelavcem iskreno zahvaljujem za izraženo sožalje in podarjeno cvetje.

Posebej pa se želim zahvaliti gospe Verbičevi in ostalim sodelavkam v ožjem krogu materialnega knjigovodstva za razumevanje in tovariško pomoč med dolgotrajno boleznijo moje pokojne mame.

**Hvaležna
Marija Šarec**

Prišli – odšli

Prišli

TRGOVINA

Notranja trgovina

TOE Celje

Simona Cerovšek, pripravnica,
Olga Ratej, prodajna referentka

TOE Nova Gorica

Valter Masten, prodajalec,
Aleksander Okroglič, prodajalec,
Vasja Ristovski, prodajalec,
Dejan Trojer, prodajalec

TOE Inženiring

Aleksander Letnar, strojni referent,
pripravnik

Zunanja trgovina

Matejka Udvan, ZT referentka
za sistem

GOSTINSTVO

Strokovne službe

Vladimir Žnidaršič, vodja finančne službe

Hotel Špik

Silva Intihar, kuhinjska delavka

Gostinski obrati Ljubljana

Veronika Pirnaver, kuharica

Odšli

TRGOVINA

Notranja

TOE Ljubljana

Anton Grosek, vodja referentov,
pokoj, Miha Lavšek, vodja izmene,
pokoj, Martin Simonič, prodajalec,
Katarina Markovič, prodajalka

GOSTINSTVO

Hotel Špik

Simona Justin, kuharica

Gostinski obrati Ljubljana

Darja Vevar, kuharica

Motel Čatež

Pavla Maras, kuharica, pokoj

Motel Lom

Derviša Ramić, snažilka

KUHAR PRIPOROČA

dobrim kuharicam

MARCIPANOVA ŠTRUCA

250 g rozin
4 žlicami ruma
1 zavitek suhega
kvasa Dingo,
1 žličko sladkorja,
150 ml mlačnega mleka

375 g mehke bele moke

75 g sladkorja,
1 vrečko vanilijevega
sladkorja,
sol,
2 noževi konici
zmletega kardamoma,
2 noževi konici
zmletih klinčkov,
2 noževi konici
zmletih muškatnih
cvetov,
1 jajce,
150 g zelo mehke
margarine ali masla.

125 g rozin

100 g narezane
kandirane limonine
lupine in
100 g olupljenih
sesekljanih mandljev

200 g marcipanovega
testa

Temperatura pečice
Čas pečenja

75 g stopljenega masla
50 g sladkorja v prahu.

preberemo, jih pokapamo s
in pustimo stati nekaj ur (najbolje čez noč).

skrbno zmešamo v skledici in pustimo stati
15 minut pri sobni temperaturi. V skledo
za mešanje presejemo
in naredimo na sredini jamico.
Na rob moke natresemo

Vzhajani kvas zlijemo v jamico. Nato gnetemo
sestavine približno 5 minut z gnetilnima
kavljema ročnega mešalnika, najprej
z najnižjim in zatem z najvišjim številom
vrtljajev, da dobimo gladko testo.
Če se lepi, mu dodamo še malo moke
(a ne preveč, saj mora ostati mehko).
Dobljeno testo postavimo na toplo za toliko
časa, da vidno naraste, nato ga pri najvišji
hitrosti mešalnika še enkrat pregnetemo.
preberemo in jih na hitro vgnetemo v testo
skupaj z namočenimi rozinami. Dodamo še

in pegnetemo pri srednjem številu vrtljajev.
Nato razvaljamo testo v 30 × cm velik
pravokotnik.

dobro pregnetemo, ga razvaljamo na
30 × 15 cm velik pravokotnik in ga položimo na
testo tako, da ostane na podolžnih straneh
nekaj testa nepokritega.

Nato testo tesno zvijemo po daljši strani,
ga položimo na pekač, ki smo ga obložili
s papirjem in ga ponovno postavimo na toplo
za toliko časa, da vidno naraste.

Vzhajano štruco postavimo v segreto pečico
in spečemo.

ob segrevanju 250° C, med peko 150–175° C
45–55 minut

Pečeno štruco vzamemo iz pečice,
jo namažemo s
in potresemo s